

Libre blanc de la transició nacional

El CATN explica en el llibre blanc de la transició nacional els passos que cal seguir i les accions que cal emprendre per passar de l'administració de justícia de la Catalunya autonòmica a la d'un Estat català independent. L'organisme assessor també tracta sobre altres aspectes transcendents com ara la seguretat interna o si Catalunya ha de tenir el seu propi exèrcit.

La transició judicial de Catalunya

Un cop proclamada la independència, què passaria amb els procediments judicials que afecten Catalunya i ara són jutjats pel Tribunal Suprem o l'Audiència Nacional? S'haurien de crear nous òrgans judicials? Com es fa la transició d'una administració de justícia autonòmica a una administració de justícia independent? De quina manera es governarà el poder judicial durant aquest període transitori? Es veurà afectat el personal actual del sistema judicial a Catalunya? Aquestes són només algunes de les moltes preguntes que necessiten respostes i, també en molts casos, propostes.

És per aquest motiu que el Consell Assessor per a la Transició Nacional (CATN) ha elaborat l'informe *El poder judicial i l'Administració de justícia*, recollit en el seu llibre blanc, on intenta resoldre qüestions d'aquest ordre. L'estudi se centra principalment en la fase constituent de l'Estat català, és a dir, "des de la proclamació de la independència fins a l'aprovació d'una nova Constitució que estableixi les previsions oportunes sobre el poder judicial en el nou Estat i, si escau, les regles transitòries per a la plena aplicació i desenvolupament del nou model".

D'entrada, pel que fa a la transició judicial, independentment de com es produeixi la proclamació de la independència, s'haurien d'assegurar dos objectius. El primer és la garantia de la continuïtat de l'administració de justícia i el seu normal funcionament. El segon, l'establiment d'un sistema de govern del poder judicial provisional. Aspectes com el nou model de poder judicial català quedarien supeditats al

disseny de la nova Constitució que s'aprovi. És per això que les mesures que es prenguessin no haurien de "predeterminar ni condicionar el futur model", com tampoc "il·lustrar la nova Administració de justícia que s'hagi d'implementar".

Des del moment de la proclamació oficial de la independència, caldria reorganitzar l'organigrama judicial. Òrgans com el Tribunal Suprem, el Tribunal Constitucional, l'Audiència Nacional o el Tribunal Econòmic Administratiu Central, en tant que organismes d'àmbit estatal espanyol, deixarien de tenir jurisdicció a Catalunya. Les seves competències, en tot allò que té a veure amb Catalunya, haurien de ser repartides entre els òrgans catalans, com el Tribunal Superior de Justícia, les audiències provincials o els diversos jutjats. Entre els canvis a fer, l'organisme destaca la divisió de la sala civil i penal actual en dues sales i la creació de sales d'empara de drets fonamentals i de cassació.

"Per assegurar el funcionament normal de l'Administració de justícia durant el període transitori és fonamental garantir que les places existents de jutges i magistrats, de fiscals i de secretaris judicials estiguin cobertes, almenys al mateix nivell que en l'actualitat", explica el document. I afegeix: "Les vacants existents, per qualsevol motiu, podrien ser cobertes mitjançant els mètodes que preveu la legislació actualment vigent i recurrent igualment, si cal en més gran manera que en l'actualitat, al mètode tradicional dels suplents i substituïts". A finals de l'any passat, a Catalunya hi havia 685 magistrats i 54 magistrats suplents, 80 jut-

ges i 189 jutges substituïts, 375 fiscals i 22 fiscals substituïts i 631 secretaris judicials i 182 secretaris judicials substituïts. Aquestes són les places mínimes que s'haurien de garantir.

Pel que fa a la resta de personal de l'administració de justícia, com poden ser gestors, tramitadors, personal d'auxili o metges forenses, no hauria d'haver-hi cap problema. Aquests costos actualment ja els dirigeix la Generalitat, la qual també determina els mecanismes per cobrir les vacants i les baixes, a partir de les borses d'interins gestionades per la mateixa administració catalana. A Catalunya, 58 dels 213 metges forenses, 463 dels 2.241 gestors, 846 dels 3.317 tramitadors i 786 dels 1.503 treballadors del personal d'auxili eren interins a finals de 2013. El mateix passa amb els mitjans materials, inclosos els mitjans informàtics, que ja depenen de la Generalitat.

Un cop constituïda l'administració judicial, el Govern hauria d'escollir l'entitat bancària que gestionaria els dipòsits i les consignacions realitzats en el marc dels diversos procediments. Ara mateix tot això es fa des d'un únic compte especial del Ministeri de Justícia gestionat pel Banc de Santander. A aquesta entitat bancària s'hauria de reclamar la transferència dels fons que afectin procediments dels òrgans judicials catalans. "En aquesta tasca caldria esperar la col·laboració de l'Estat espanyol i de l'entitat bancària que gestioni el compte, sense cap tipus d'entrebanc, atès que es tracta de diners de particulars que estan litigant davant d'òrgans judicials de Catalunya", adverteix el CATN.

Per garantir el correcte funcionament del sistema judicial català, l'adminis-

Un cop proclamada la independència, òrgans com el Tribunal Suprem o l'Audiència Nacional perdrien jurisdicció a Catalunya i les seves funcions haurien de ser assumides per tribunals catalans.

tració naixent hauria de poder accedir a determinats registres, especialment els de penats, protecció de víctimes de violència domèstica, rebels civils, sentències de responsabilitat penal dels menors i mesures cautelars, requisitòries i sentències no fermes. A l'espera de la creació d'un nou sistema d'informació i registres, els òrgans catalans haurien de tenir-hi accés provisionalment en allò que afecta persones residents a Catalunya o fets produïts en territori català. També a altres arxius, situats fora de l'àmbit estrictament judicial, com el registre mercantil, el cadastre, les bases de dades tributàries o el registre de prestacions d'atur, entre d'altres.

Un altre assumpte que cal abordar és el dels processos judicials pendents de resolució definitiva. Especialment els iniciats a Catalunya pendents en una instància fora de Catalunya i dels iniciats en instàncies com l'Audiència Nacional o el Tribunal Suprem en els

quals estan involucrades persones o institucions catalanes o amb residència en territori català. Durant aquest període transitori, hi hauria dues opcions: o bé traspasar els procediments als òrgans judicials catalans competents o bé seguir-ne la tramitació en els òrgans espanyols. "Optar per una solució o una altra (o per una combinació de totes dues, que fins i tot es podria diferenciar per jurisdiccions) dependrà de les circumstàncies polítiques i de la negociació concreta que s'estableixi, amb els acords que en puguin resultar", explica l'informe.

En darrer lloc, s'hauria d'establir un sistema provisional de govern del poder judicial. En aquest sentit, caldria crear un òrgan similar al Consell General del Poder Judicial espanyol. Les opcions, durant aquest període transitori, serien diverses. No obstant això, el CATN fa la seva recomanació: "Sembla que el més adient és que, transitòriament,

el Govern de la Generalitat i la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia participessin en les funcions de govern. És una solució d'una certa continuïtat i no impediria que la futura Constitució optés per canviar a un model de consell, mentre que establir provisionalment un consell faria més difícil un hipotètic canvi posterior que reorientés les funcions de govern, en tot o en part, cap a l'executiu".

La seguretat de la Catalunya independent. En un altre informe, *La seguretat interna i internacional de Catalunya*, l'organisme assessor tracta d'analitzar "els principals reptes i actuacions de Catalunya en l'àmbit de la seguretat interna i internacional durant el període de transició nacional i, més concretament, els primers mesos de construcció d'un eventual nou Estat català". En aquest sentit, el CATN constata que, tot i disposar Catalunya

En l'àmbit de la seguretat interna, s'hauria de bastir un control de fronteres adequat, on la col·laboració de l'Estat espanyol facilitaria les coses.

d'un model de seguretat propi, encara falta desenvolupar molts més components relatius a les estructures bàsiques de seguretat d'un Estat, ara en competències de l'administració central espanyola.

Segons el document, Catalunya, per la seva dimensió, localització geogràfica i geopolítica i estructura econòmica, tindria els mateixos riscos i amenaces que qualsevol altre Estat europeu, entre els quals no es contemplen intervencions de tipus militar de veïns. És per això que el nou Estat, en matèria de seguretat interna i internacional, hauria de regir-se pels estàndards de la resta de països de la Unió Europea en aquest assumpte. En l'àmbit fronterer, per interessos compartits, seria imprescindible una col·laboració estreta amb l'Estat espanyol, basada en la coordinació, la transferència d'informació i el treball conjunt.

En l'àmbit concret de la seguretat interna, s'haurien de fer diverses actuacions. En primer lloc, seria necessari reforçar la unitat dedicada a la investigació del crim organitzat, nacional i transnacional, i crear-ne altres dedica-

des al terrorisme i el narcotràfic. També s'hauria de bastir un adequat control de fronteres, amb el focus posat en la policia de duanes i el control de l'espai aeri, i un servei d'intel·ligència multidisciplinar. Finalment, caldria tenir en compte altres àmbits com el control d'armes, la immigració, el registre d'identitat o la ciberseguretat. Especialment en l'àmbit de la ciberseguretat, però també en la resta de casos, la col·laboració de l'Estat espanyol facilitaria les coses.

Pel que fa a la seguretat internacional, el CATN centra el debat en la integració a la comunitat internacional. En aquest sentit, identifica quatre possibles directrius. En primer lloc, fomentar unes relacions transatlàntiques estretes, especialment amb els Estats Units. En segon lloc, la pertinença a l'Organització de Seguretat i Cooperació a Europa (OSCE), clau en mediació i protecció de drets humans. En tercer lloc, l'adhesió, també, a l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN). I en darrer lloc, la permanència a les estructures i organisme de seguretat de la Unió Europea, com ara la Política Comuna de Seguretat

i de Defensa (PCSD). També seria necessari integrar-se a la Interpol, que ja té 190 membres i treballa en àmbits com la seguretat pública, el terrorisme, el crim organitzat, el tràfic de persones, armes i drogues o el blanqueig de diners.

Finalment, l'organisme assessor assenyala almenys tres problemes per resoldre pel que fa al model operatiu, cossos, contingent i organització. El primer té a veure amb la seguretat interna, concretament amb la relació o eventual unificació entre els Mossos d'Esquadra i els diferents cossos policials locals. El segon, en una clau més internacional, és la decisió de si es crea un exèrcit –i el model que s'escull per aquest– o no. En el cas de renunciar-hi, es podrien ampliar les funcions dels Mossos d'Esquadra o crear una Guàrdia Nacional. I finalment, amb independència de si es crea un exèrcit o no, cal tractar les decisions a prendre sobre contingents, comandament, processos de selecció, equipament i eventual admissió de persones foranes.

Nicolás Tomás